

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Адміністративно-процесуальне право - КР
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки
Розробник(и)	Колеснікова Марія Вікторівна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 5-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 5 кред. ЄКТС, 150 год., з яких 1 кред. (30 год.) становить курсова робота, 64 год. становить контактна робота з викладачем (32 год. лекцій, 32 практичних занять)
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Право"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є отримання теоретичних знань щодо основних теоретичних та методологічних засад адміністративно-процесуальної діяльності, сформувані навички практичного використання методів і прийомів адміністративно-правового управління та практики застосування адміністративно-процесуальних норм та термінології.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Вступ. Поняття адміністративного процесу та адміністративного процесуального права України.

Предмет, метод, принципи, система адміністративного процесуального права України. Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь у системі права України та його взаємодія з іншими галузями права. Джерела адміністративного процесуального права. Поняття, ознаки та основні риси адміністративних процесуальних норм, особливості їх структури. Поняття, структура, види та основні риси адміністративних процесуальних правовідносин.

Тема 2 Суб'єкти та учасники адміністративного процесу.

Поняття і класифікація суб'єктів адміністративного процесуального права. Особи, які розглядають і вирішують адміністративні справи. Особи, які обстоюють в адміністративному процесі особисті права та законні інтереси. Особи, які представляють та захищають інтереси інших осіб. Особи, які сприяють адміністративним провадженням.

Тема 3 Сутність адміністративного процесу та його зміст.

Поняття та особливості адміністративного процесу. Структура адміністративного процесу. Адміністративні провадження та їх види. Стадії адміністративних проваджень. Адміністративні процедури. Адміністративна юрисдикція. Адміністративна юстиція (судочинство)

Тема 4 Докази в адміністративному процесі.

Поняття адміністративного процесуального доказування. Джерела доказів у адміністративному процесі. Дослідження та оцінка доказів у адміністративному процесі. Класифікація доказів. Заходи забезпечення доказів та адміністративних проваджень.

Тема 5 Процесуальні строки, судові витрати та заходи процесуального примусу в адміністративному процесі.

Поняття процесуальних строків та їх значення в адміністративному процесі. Види процесуальних строків та їх характеристика. Поняття заходів процесуального примусу. Види заходів процесуального примусу та їх характеристика.

Тема 6 Провадження у сфері управління.

Поняття, зміст та структура проваджень у сфері управління. Адміністративні провадження за заявою суб'єкта звернення. Адміністративні провадження за ініціативою органу владних повноважень. Адміністративні провадження за скаргою суб'єкта звернення.

Тема 7 Провадження за зверненням громадян.

Правові основи провадження за зверненням громадян. Види звернень громадян, їх характеристика та особливості проваджень. Вимоги до звернення громадян. Учасники адміністративних проваджень за зверненням громадян. Стадії та структура провадження за зверненням громадян. Діловодство за зверненням громадян.

Тема 8 Організація адміністративного судочинства в Україні.

Поняття, завдання та мета адміністративного судочинства. Система та повноваження адміністративних судів. Склад суду та відводи. Судові виклики та повідомлення. Фіксування адміністративного процесу. Підвідомчість (юрисдикція) адміністративних справ. Поняття підсудності адміністративних справ, її види.

Тема 9 Провадження в адміністративних судах.

Звернення до адміністративного суду та відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження. Судовий розгляд справи. Судові рішення, їх зміст та порядок ухвалення. Перегляд судових рішень в апеляційному порядку. Апеляційне провадження. Перегляд судових рішень у касаційному порядку. Касаційне провадження. Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами. Порядок виконання судових рішень. Відповідальність за невиконання судових рішень.

Тема 10 Провадження у справах про адміністративні правопорушення

Загальна характеристика провадження у справах про адміністративні правопорушення. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні в справі про адміністративні правопорушення. Органи (посадові особи), які розглядають справи про адміністративні правопорушення. Відкриття справи про адміністративне правопорушення. Розгляд справи про адміністративне правопорушення Винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення Перегляд постанови у справі про адміністративне правопорушення. Виконання постанови у справі про адміністративне правопорушення.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	знати коло правовідносин, що входять до регулювання адміністративних процесуальних правовідносин, визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
РН2	застосовувати у практичній діяльності навиків складання адміністративно-процесуальних документів, аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
РН3	знати положення щодо регулювання адміністративно-процесуальної діяльності та вміти їх застосовувати, логічно, критично і системно аналізувати документи, розуміти їх правовий характер і значення.
РН4	мати навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування, оволодіти навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій, здатності працювати в команді
РН5	надавати консультації з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 081 Право:

ПР6	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПР7	Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ПР8	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
ПР15	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПР22	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Вступ. Поняття адміністративного процесу та адміністративного процесуального права України.

Лк1 "Вступ. Поняття адміністративного процесу та адміністративного процесуального права України." (денна)

Предмет, метод, принципи, система адміністративного процесуального права України. Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь у системі права України та його взаємодія з іншими галузями права. Джерела адміністративного процесуального права. Поняття, ознаки та основні риси адміністративних процесуальних норм, особливості їх структури. Поняття, структура, види та основні риси адміністративних процесуальних правовідносин.

Пр1 "Вступ. Поняття адміністративного процесу та адміністративного процесуального права України." (денна)

Предмет, метод, принципи, система адміністративного процесуального права України. Адміністративне процесуальне право як самостійна галузь у системі права України та його взаємодія з іншими галузями права. Джерела адміністративного процесуального права. Поняття, ознаки та основні риси адміністративних процесуальних норм, особливості їх структури. Поняття, структура, види та основні риси адміністративних процесуальних правовідносин.

Тема 2. Суб'єкти та учасники адміністративного процесу.

Лк2 "Суб'єкти та учасники адміністративного процесу." (денна)

Поняття і класифікація суб'єктів адміністративного процесуального права. Особи, які розглядають і вирішують адміністративні справи. Особи, які обстоюють в адміністративному процесі особисті права та законні інтереси.

Лк3 "Суб'єкти та учасники адміністративного процесу." (денна)

Особи, які представляють та захищають інтереси інших осіб. Особи, які сприяють адміністративним провадженням.

Пр2 "Суб'єкти та учасники адміністративного процесу." (денна)

Поняття і класифікація суб'єктів адміністративного процесуального права. Особи, які розглядають і вирішують адміністративні справи. Особи, які обстоюють в адміністративному процесі особисті права та законні інтереси.

Пр3 "Суб'єкти та учасники адміністративного процесу." (денна)

Особи, які представляють та захищають інтереси інших осіб. Особи, які сприяють адміністративним провадженням.

Тема 3. Сутність адміністративного процесу та його зміст.

Лк4 "Сутність адміністративного процесу та його зміст." (денна)

Поняття та особливості адміністративного процесу. Структура адміністративного процесу. Адміністративні провадження та їх види. Стадії адміністративних проваджень. Адміністративні процедури. Адміністративна юрисдикція. Адміністративна юстиція (судочинство)

Пр4 "Сутність адміністративного процесу та його зміст." (денна)

Поняття та особливості адміністративного процесу. Структура адміністративного процесу. Адміністративні провадження та їх види. Стадії адміністративних проваджень. Адміністративні процедури. Адміністративна юрисдикція. Адміністративна юстиція (судочинство)

Тема 4. Докази в адміністративному процесі.

Лк5 "Докази в адміністративному процесі." (денна)

Поняття адміністративного процесуального доказування. Джерела доказів у адміністративному процесі. Дослідження та оцінка доказів у адміністративному процесі.

Лк6 "Докази в адміністративному процесі." (денна)

Класифікація доказів. Заходи забезпечення доказів та адміністративних проваджень.

Пр5 "Докази в адміністративному процесі." (денна)

Поняття адміністративного процесуального доказування. Джерела доказів у адміністративному процесі. Дослідження та оцінка доказів у адміністративному процесі.

Пр6 "Докази в адміністративному процесі." (денна)

Класифікація доказів. Заходи забезпечення доказів та адміністративних проваджень.

Тема 5. Процесуальні строки, судові витрати та заходи процесуального примусу в адміністративному процесі.

Лк7 "Процесуальні строки, судові витрати та заходи процесуального примусу в адміністративному процесі." (денна)

Поняття процесуальних строків та їх значення в адміністративному процесі. Види процесуальних строків та їх характеристика.

Лк8 "Процесуальні строки, судові витрати та заходи процесуального примусу в адміністративному процесі." (денна)

Поняття заходів процесуального примусу. Види заходів процесуального примусу та їх характеристика.

Пр7 "Процесуальні строки, судові витрати та заходи процесуального примусу в адміністративному процесі." (денна)

Поняття процесуальних строків та їх значення в адміністративному процесі. Види процесуальних строків та їх характеристика.

Пр8 "Процесуальні строки, судові витрати та заходи процесуального примусу в адміністративному процесі." (денна)

Поняття заходів процесуального примусу. Види заходів процесуального примусу та їх характеристика.

Тема 6. Провадження у сфері управління.

Лк9 "Провадження у сфері управління." (денна)

Поняття, зміст та структура проваджень у сфері управління. Адміністративні провадження за заявою суб'єкта звернення. Адміністративні провадження за ініціативою органу владних повноважень. Адміністративні провадження за скаргою суб'єкта звернення.

Пр9 "Провадження у сфері управління." (денна)

Поняття, зміст та структура проваджень у сфері управління. Адміністративні провадження за заявою суб'єкта звернення. Адміністративні провадження за ініціативою органу владних повноважень. Адміністративні провадження за скаргою суб'єкта звернення.

Тема 7. Провадження за зверненням громадян.

Лк10 "Провадження за зверненням громадян." (денна)

Правові основи провадження за зверненням громадян. Види звернень громадян, їх характеристика та особливості проваджень. Вимоги до звернення громадян.

Лк11 "Провадження за зверненням громадян." (денна)

Учасники адміністративних проваджень за зверненням громадян. Стадії та структура провадження за зверненням громадян. Діловодство за зверненням громадян.

Пр10 "Провадження за зверненням громадян." (денна)

Правові основи провадження за зверненням громадян. Види звернень громадян, їх характеристика та особливості проваджень. Вимоги до звернення громадян.

Пр11 "Провадження за зверненням громадян." (денна)

Учасники адміністративних проваджень за зверненням громадян. Стадії та структура провадження за зверненням громадян. Діловодство за зверненням громадян.

Тема 8. Організація адміністративного судочинства в Україні.

Лк12 "Організація адміністративного судочинства в Україні." (денна)

Поняття, завдання та мета адміністративного судочинства. Система та повноваження адміністративних судів. Склад суду та відводи.

Лк13 "Організація адміністративного судочинства в Україні" (денна)

Судові виклики та повідомлення. Фіксування адміністративного процесу. Підвідомчість (юрисдикція) адміністративних справ. Поняття підсудності адміністративних справ, її види.

Пр12 "Організація адміністративного судочинства в Україні" (денна)

Поняття, завдання та мета адміністративного судочинства. Система та повноваження адміністративних судів. Склад суду та відводи.

Пр13 "Організація адміністративного судочинства в Україні." (денна)

Судові виклики та повідомлення. Фіксування адміністративного процесу. Підвідомчість (юрисдикція) адміністративних справ. Поняття підсудності адміністративних справ, її види.

Тема 9. Провадження в адміністративних судах.

Лк14 "Провадження в адміністративних судах." (денна)

Звернення до адміністративного суду та відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження. Судовий розгляд справи. Судові рішення, їх зміст та порядок ухвалення. Перегляд судових рішень в апеляційному порядку. Апеляційне провадження.

Лк15 "Провадження в адміністративних судах." (денна)

Перегляд судових рішень у касаційному порядку. Касаційне провадження. Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами. Порядок виконання судових рішень. Відповідальність за невиконання судових рішень.

<p>Пр14 "Провадження в адміністративних судах." (денна)</p> <p>Звернення до адміністративного суду та відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження. Судовий розгляд справи. Судові рішення, їх зміст та порядок ухвалення. Перегляд судових рішень в апеляційному порядку. Апеляційне провадження.</p>
<p>Пр15 "Провадження в адміністративних судах." (денна)</p> <p>Перегляд судових рішень у касаційному порядку. Касаційне провадження. Перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами. Порядок виконання судових рішень. Відповідальність за невиконання судових рішень.</p>
<p>Тема 10. Провадження у справах про адміністративні правопорушення</p>
<p>Лк16 "Провадження у справах про адміністративні правопорушення" (денна)</p> <p>Загальна характеристика провадження у справах про адміністративні правопорушення. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні в справі про адміністративні правопорушення. Органи (посадові особи), які розглядають справи про адміністративні правопорушення. Відкриття справи про адміністративне правопорушення. Розгляд справи про адміністративне правопорушення Винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення Перегляд постанови у справі про адміністративне правопорушення. Виконання постанови у справі про адміністративне правопорушення.</p>
<p>Пр16 "Провадження у справах про адміністративні правопорушення" (денна)</p> <p>Загальна характеристика провадження у справах про адміністративні правопорушення. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні в справі про адміністративні правопорушення. Органи (посадові особи), які розглядають справи про адміністративні правопорушення. Відкриття справи про адміністративне правопорушення. Розгляд справи про адміністративне правопорушення Винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення Перегляд постанови у справі про адміністративне правопорушення. Виконання постанови у справі про адміністративне правопорушення.</p>

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Робота над спільними документами
НД2	Розв'язування ситуаційних задач
НД3	Написання та захист курсової роботи
НД4	Підготовка до семінарського заняття

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Інтерактивні лекції
МН2	Лекції-дискусії
МН3	Мозковий штурм
МН4	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
МН5	Навчальна дискусія / дебати

Лекції надають студентам матеріали щодо основних положень у сфері адміністративно-процесуальної діяльності з різних точок зору, що є основою для самостійного

навчання здобувачів першого рівня вищої освіти (РН 1, РН 4 та РН 3). Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах (РН 1, РН 2, РН 3, РН 5). Практико-орієнтоване навчання передбачає застосування студентами у практичній діяльності критеріїв, необхідних для оформлення адміністративно-процесуальних документів (РН 2, РН 3, РН 4). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій, практичних занять. Підготовка процесуальних документів забезпечує формування результатів навчання РН 2, РН 3, РН 4. Робота по підготовці курсової роботи сприяє розвитку навичок застосування загальних та спеціальних методів наукового дослідження а також оформлення його результатів (РН 2, РН 3, РН 4, РН 5).

Знати коло правовідносин, що входять до регулювання адміністративних процесуальних правовідносин, визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. Застосовувати у практичній діяльності навиків складання адміністративно-процесуальних документів, аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції. Знати положення щодо регулювання адміністративно-процесуальної діяльності та вміти їх застосовувати, логічно, критично і системно аналізувати документи, розуміти їх правовий характер і значення. Мати навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування, оволодіти навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій, здатності працювати в команді. Надавати консультації з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
5 (відмінно)	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	A	$90 \leq RD \leq 100$
4 (добре)	Вище середнього рівня з кількома помилками	B	$82 \leq RD < 89$
4 (добре)	Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	C	$74 \leq RD < 81$
3 (задовільно)	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	$64 \leq RD < 73$
3 (задовільно)	Виконання задовольняє мінімальні критерії	E	$60 \leq RD < 63$
2 (незадовільно)	Можливе повторне складання	FX	$35 \leq RD < 59$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО2	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО3	Самооцінка поточного тестування
МФО4	Перевірка та оцінювання письмових завдань
МФО5	Розв'язування ситуаційних завдань

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Оцінювання письмових робіт
МСО2	Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)
МСО3	Написання за захист курсової роботи
МСО4	Реферат (підготовка, презентація, захист)
МСО5	Підсумковий контроль: екзамен
МСО6	Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)

Контрольні заходи:

5-й семестр		100 балів
МСО1. Оцінювання письмових робіт		20
	4x5	20
МСО2. Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)		20
	10x2	20
МСО4. Реферат (підготовка, презентація, захист)		20
	4x5	20
МСО5. Підсумковий контроль: екзамен		20
		20
МСО6. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		20
	2x10	20

Контрольні заходи в особливому випадку:

Курсова робота:

5-й семестр		100 балів
МСО3. Написання за захист курсової роботи		100
		100

Написання модульних контрольних робіт, іспит.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ЗН3	Телекомунікаційні мережі
ЗН4	Бібліотечні фонди
ЗН5	Телекомунікаційні мережі

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Кодекс України про адміністративні правопорушення. К., 2019. 264 с..
2	Кодекс адміністративного судочинства України. 2019. 204 с
3	Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996р.
4	Адміністративне право України. Повний курс: підручник / Галуцько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
5	Адміністративне процесуальне право: Навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т.П. Мінки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с
Допоміжна література	
6	Базов В. Окремі питання юрисдикції спорів щодо оскарження рішень органів адвокатури. Право України. 2016. № 2. С. 50-55.
7	Бондар С.В. Перегляд адміністративних судових рішень за винятковими обставинами. Часопис Київського університету права. 2014. № 3. С. 88- 91.
8	Бородін І.Л. Адміністративно-юрисдикційні провадження. Юридичний вісник. 2014. № 2. С. 41-45.
9	Бучик А. Впровадження принципу процесуальної регламентації в адміністративному судочинстві. Право України. 2018. № 2. С. 39-53.
10	Голосов С.С. Окремі питання правового статусу прокурора в адміністративному процесі України. Митна справа. 2015. № 4. С. 71-76.
11	Гончарук С.Т., Джигир Д.Г. Реалізація права на захист у провадженні у справах про адміністративні правопорушення. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2017. № 4 (26). С. 100-104.
12	Гордєєв В. Реалізація принципу рівності в адміністративно процесуальних відносинах. Право України. 2010. №11. С. 240-248.
13	Гордєєв В. Фактичний склад в адміністративному судочинстві України: формальний вираз. Право України. 2016. № 2. –С. 68-74.
14	Джафарова М.В. Загальна характеристика заходів процесуального примусу, які застосовуються в адміністративному судочинстві. Підприємство, господарство і право. 2019. № 3. С. 143-147.
15	Джафарова М.В. Принципи адміністративного процесуального права у новітніх умовах сьогодення: науково-правовий аспект . Науковий вісник 26 Херсонського державного університету. Сер.: Юридичні науки. 2019. Вип. 1. С. 54-57.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
16	http://kmu.gov.ua - Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України
17	http://studrada.com.ua/libonline - Центральний юридичний портал України
18	http://portal.rada.gov.ua - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
19	http://pravoua.com.ua/ - Сайт журналу «Право України»
20	http://www.ligazakon.ua/ - Головний правовий портал України